رسم‌الخط مصحف عثمان و تفاوت آن با مصحف ابوبکر

شاگرد: رسم‌الخط را می‌گویم که فرمودی مردم که با «س» می‌خوانند اما برای این‌که قرائت «ص» حفظ شود آن را با «ص» نوشتند.

استاد: نه، آن برای ناسخ عثمان است. ناسخ چه کار کرده؟ ما یک بحث رسم المصحف داریم و یک بحث ضبط المصحف داریم. آن چه که شما می‌گویید برای رسم المصحف است. آن چه که من گفتم در رسم المصحف است.

شاگرد: در رسم المصحف اجازه دارند که این کار را بکنند؟ چون خود «س» و «ص» به این بر می‌گردد که تلقی دو قرائت می‌شود.

استاد: در رسم المصحف هم کتاب‌های متعددی هست و هم بحث‌ها خیلی گسترده است. شما ببینید که در رسم المصحف رسم ناسخ عثمان از کجا آمده. چقدر بحث شده! آقای غانم قدوری کتابی دارد که ترجمه فارسی هم شده است. یک دور این کتاب را بخوانید خیلی خوب است. اسم آن رسم المصحف است. ترجمه فارسی هم شده. آقای جعفری آن را ترجمه کرده‌اند. کتاب خیلی قطوری است. این کتاب در مورد رسم المصحف است. چطور آن را نوشته اند؟ خط چه بود؟ در چه فضایی بود؟ در این مباحثه پنج‌ساله نسبتاً آن را بحث کرده‌ایم. فایل های آن موجود است. آن یک فضا است. چرا این کار را کردند؟ رسم‌های دیگر بود یا نبود؟ ما شواهد روشنی داریم همین چیزی که در مصحف عثمان به این صورت نوشته اند در مصاحف دیگر -مثلاً مصحف عبد الله بن مسعود، ابی، انس و ...- با «س» است. یعنی همین مصحف عثمان است که ناسخش آن را با «ص» نوشته. آن هم به‌خاطر حفظ قرائتین. و الا خود اساتید قرآن می‌گویند تفاوتی که مصحف عثمان با مصحف جمع شده ابوبکر داشت این بود، مصحف ابوبکر همان جایی که با «س» است، کنارش با «ص» هم نوشته بود. آن‌ها می‌گویند ولی این‌که مستندشان چیست بماند. می‌گویند «ان مصحف ابی بکر کان مشتمل علی الاحرف السبعة[1] ولکن کان العثمانیة مشتملة علی ما یحتمله رسمها من الأحرف السبعة فقط[2]»؛ یعنی بخشی از سبعة احرف در مصحف عثمان نیامده. لذا رسم المصحف فضای خاص خودش را دارد که درست به سال بیست و ششم می‌روید. سال بیست و ششم ای هفتم بود که ناسخ عثمان این خط را نوشته و پنج تای آن را عثمان ارسال کرده است.

کار عجیبی که عثمان انجام داد این بود که احراق مصاحف کرد. احراق مصاحف چیزی نیست که بگویم شیعه می‌گوید. شیعه و سنی هر دو دارند. از متواترات است. دو-سه متواتر هست که این خصوصیات در آن هست. یکی از آن‌ها احراق مصحف است. آن‌هایی که دشمن عثمان هستند می‌گویند چه کار بدی بود که مصحف را احراق کرد! آن‌هایی که مرید عثمان هستند می‌گویند یکی از بالاترین

فضائل عثمان این است که مصاحف را از بین برد تا زمینه اختلاف در امت از بین برود. یعنی هم مرید عثمان و هم مخالف عثمان آن را به‌عنوان فضیلت و مطاعن در می‌آورند. در کتاب‌های اهل‌سنت مفصل هست. یکی از فصول مهم همین است که از فضائل او توحید المصاحف و احراق ما بقی است.

در صحیح بخاری[3] هم آمده. اگر در صحیح بخاری روایت بیاید برای آن‌ها تمام است. اصل احراق در صحیح بخاری آمده.

---

[1]المرشد الوجيز الى علوم تتعلق بالكتاب العزيز ص ٦١؛ أمر أبو بكر الصديق حين استحر القتل بقراء القرآن يوم اليمامة بجمعه من مواضعه فيصحف

[2]النشر في القراءات العشر (١/ ٣٠)؛ وذهب جماهير العلماء من السلف والخلف وأئمة المسلمين إلى أن هذه المصاحف العثمانية مشتملة على ما يحتمله رسمها من الأحرف السبعة فقط جامعة للعرضة الأخيرة التي عرضها النبي - صلى الله عليه وسلم - على جبرائيل - عليه السلام - متضمنة لها لم تترك حرفا منها.

[3] صحيح البخاري (٦/ ١٨٣)؛ ٤٩٨٧ - حدثنا موسى، حدثنا إبراهيم، حدثنا ابن شهاب، أن أنس بن مالك، حدثه: أن حذيفة بن اليمان، قدم على عثمان وكان يغازي أهل الشأم في فتح أرمينية، وأذربيجان مع أهل العراق، فأفزع حذيفة اختلافهم في القراءة، فقال حذيفة لعثمان: يا أمير المؤمنين، أدرك هذه الأمة، قبل [ص:184] أن يختلفوا في الكتاب اختلاف اليهود والنصارى، فأرسل عثمان إلى حفصة: «أن أرسلي إلينا بالصحف ننسخها في المصاحف، ثم نردها إليك»، فأرسلت بها حفصة إلى عثمان، فأمر زيد بن ثابت، وعبد الله بن الزبير، وسعيد بن العاص، وعبد الرحمن بن الحارث بن هشام فنسخوها في المصاحف "، وقال عثمان للرهط القرشيين الثلاثة: «إذا اختلفتم أنتم وزيد بن ثابت في شيء من القرآن فاكتبوه بلسان قريش، فإنما نزل بلسانهم» ففعلوا حتى إذا نسخوا الصحف في المصاحف، رد عثمان الصحف إلى حفصة، وأرسل إلى كل أفق بمصحف مما نسخوا، وأمر بما سواه من القرآن في كل صحيفة أو مصحف، أن يحرق

بازبینی #2
ایجاد شده 20 مارس 2024 15:47:14 توسط ... .
به روزرسانی شده 13 مه 2024 14:34:29 توسط ... .